

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011
מספר השאלון: 216,932631

י ה ד ו ת

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – דינים – (6×10) – 60 נקודות
פרק שני – יהדות – (8×5) – 40 נקודות
סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – דינים (60 נקודות)

ענה על עשר מהשאלות 1-12.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 6 נקודות).

דיני "יעלה ויבוא"

1. א. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" ונזכר מיד לאחר שסיים תפילת שמונה עשרה – כמה זמן עליו להמתין לפני שיחזור לראש התפילה? (2 נקודות)
- ב. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" ונזכר לאחר שעבר זמן תפילת שחרית – מה הדין? (2 נקודות)
- ג. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית של ראש חודש ונזכר בכך רק לאחר תפילת מוסף – מה הדין? (2 נקודות)

הלכות נטילת ידיים לסעודה

2. א. יש לברך "על נטילת ידיים" רק אם אוכלים שיעור מסוים של פת. מהו שיעור זה? (2 נקודות)
- ב. כתוב את סדר הפעולות בנטילת ידיים. (2 נקודות)
- ג. מי שנטל ידיו, ולפני שניגב אותן נגע בהן אדם אחר – מה דינו? (2 נקודות)

הלכות שבת

מצוות השבת 3.

- א. הסבר מדוע המחלל את השבת נחשב ככופר במעשה בראשית וכעובד עבודת כוכבים. (2 נקודות)
- ב. כתוב איזה מעשה עושים לשם קיום כבוד שבת בכל אחד מהימים האלה:
 - (1) בערב שבת
 - (2) ביום חמישי
 - (3) בכל ימות השבוע
 (4 נקודות)

4. דיני הדלקת נרות שבת

- א. (1) באיזה מקרה אורח חייב להדליק נרות שבת במקום שבו הוא מתארח, גם אם מדליקים עבורו בביתו? (2 נקודות)
- (2) באיזה מקרה אורח חייב להשתתף עם בעל הבית בהדלקת נרות שבת? (2 נקודות)
- ב. עד מתי נרות השבת צריכים לבעור? בתשובתך התייחס למקרים שונים. (2 נקודות)

5. מלאכת הטוחן

- א. כתוב באיזה אופן מותר לעשות, לצורך אכילה מידית, כל אחת מהפעולות האלה:
- (1) לרסק בננה
- (2) לרסק תפוח אדמה מבושל
- (3) לפורר גבישי סוכר
- (4) לחתוך ירקות
- (4 נקודות)
- ב. הסבר מדוע מותר לפורר לחם ומדוע מותר לרסק ביצה, גם אם אוכלים אותם לאחר זמן. (2 נקודות)

דיני עירוב תבשילין

6. א. באיזה מקרה צריך לעשות עירוב תבשילין בערב יום-טוב? (נקודה אחת)
- ב. במה עושים עירוב תבשילין, וכיצד עושים אותו? (3 נקודות)
- ג. מי שעשה עירוב תבשילין – מה מותר לו לעשות? (2 נקודות)

דיני ערב פסח

7. א. עד מתי מותר לעשות את הפעולות האלה בערב פסח?
- (1) לאכול חמץ
- (2) ליהנות מחמץ
- (3) לעשות מלאכה
- (4) להסתפר
- (4 נקודות)
- ב. אסור לתת לילד קטן לאכול מצה בערב פסח.
- מהי ההגדרה של "קטן" לעניין זה? (2 נקודות)

דיני הגעלה

8. א. אילו סוגי כלים אפשר להכשיר לפסח באמצעות הגעלה? (2 נקודות)
- ב. אילו כלים מכשירים לפסח באמצעות ליבון? (נקודה אחת)
- ג. אילו כלים אי-אפשר כלל להכשיר לפסח? (3 נקודות)

דיני פדיון מעשר שני

9. א. "כשפודה מעשר שני במטבע צריך לפדות גם את חומשו".
הסבר מהו "חומשו". (2 נקודות)
- ב. באמצעות מה פודים מעשר שני בימינו? (נקודה אחת)
- ג. מהו "מעשר שני ודאי", ומה מברכים על פדיתו? (3 נקודות)

מידות טובות שירגיל בהם האדם את עצמו

10. א. מדוע חייבה התורה להיזהר עם יתומים ואלמנות, וכיצד יש לדבר עִמָּם?
(3 נקודות)
- ב. לאיזו מטרה מותר לצער יתום? (נקודה אחת)
- ג. עד מתי נחשב אדם ל"יתום" שעליו הזהירה התורה? (2 נקודות)

הלכות צדקה

11. א. מהי "המעלה הגדולה שאין למעלה הימנה במעלות הצדקה", וכיצד מקיימים צדקה מעולה זו? (3 נקודות)
- ב. באיזה מקרה אדם שנתן צדקה מפסיד את המצווה? (נקודה אחת)
- ג. באיזה מקרה מותר לרשום את שם הנותן על הצדקה? (2 נקודות)

הלכות אונאת דברים וגנבת דעת הבריות

12. א. כתוב שלוש דוגמאות לאונאת דברים. (3 נקודות)
- ב. כתוב שתי דוגמאות למעשה או התנהגות שהם "אחד בפה ואחד בלב". (2 נקודות)
- ג. האם מותר לכנות אדם בכינוי גנאי, אם אותו אדם אינו מקפיד על כך?
(נקודה אחת)

פרק שני – יהדות (40 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 13-18.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

פרקי אבות, פרק ד', משנה ה'

13. א. "אל תעשם עטרה להתגדל בהם".

הסבר דברים אלה על פי ברטנורה. (2 נקודות)

ב. "ולא קרדום לחפור בהם".

ברטנורה מפרש: "לא תלמד תורה כדי לעשות ממנה מלאכה שתתפרנס בה".

אם כן, כיצד יכולים מלמדי תינוקות להתפרנס ממלאכתם? (2 נקודות)

ג. על פי ברטנורה, במה התירה התורה לתלמיד חכם ליהנות מתורתו? (4 נקודות)

רמב"ן, פירוש לתורה, שמות, י"ג, ט"ז

14. א. לפי רמב"ן, מה אפשר ללמוד מהאותות והמופתים שעשה ה'?

(3 נקודות)

ב. ציין שלוש מצוות שתכליתן זיכרון ואות. (3 נקודות)

ג. לדעת רמב"ן, מהי כוונת כל המצוות? (2 נקודות)

רמב"ן, פירוש לתורה, דברים, ו', י"ח

15. א. כיצד מסביר רמב"ן את המצווה "ועשית הישר והטוב בעיני ה' " על פי הפשט?

(3 נקודות)

ב. "ולרבותינו בזה מדרש יפה, (הם) אמרו: זו פשרה ולפנים משורת הדין".

הסבר והדגם את המושג "לפנים משורת הדין". (2 נקודות)

ג. "אחרי שהזכיר מהם הרבה... חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר".

הסבר את דברי רמב"ן אלה. (3 נקודות)

רמח"ל, מסילת ישרים, הקדמה ופרק א'

16. א. "התועלת (של לימוד הספר "מסילת ישרים") יוצא מן החזרה עליו וההתמדה".
הסבר מדוע אין תועלת בקריאה סתם אלא רק בחזרה על הספר והתמדה בו.
(2 נקודות)
- ב. "כשתראה אחד מתחסד לא תוכל לימנע מלחשוב אותו לגס השכל".
הסבר מדוע מתחסד נחשב לגס שכל. (3 נקודות)
- ג. על פי רמח"ל, מדוע אין להסתפק בקיום מצוות אלא יש ללמוד בהעמקה
על כל המידות? (3 נקודות)

ספר החינוך, מצוות הלוואה לעני

17. א. מדוע מצוות הלוואה לעני קודמת למצוות צדקה? (2 נקודות)
- ב. מדוע אין ה' מפרנס את העניים? כתוב שני טעמים. (4 נקודות)
- ג. "אם כסף תִּלְוֶה את עמיי".
הסבר מהו הקושי בפסוק זה, וכיצד פתרו חז"ל קושי זה. (2 נקודות)

ספר החינוך, מצווה שלא לאכול חֶלֶב ומצווה שלא לאכול דם

18. א. "היות הגוף כלי לנפש".
באר משפט זה, והסבר את הקשר שלו למצווה שלא לאכול חֶלֶב. (2 נקודות)
- ב. מדוע אסור לאכול דם? כתוב שלושה טעמים. (4 נקודות)
- ג. מהו העונש של האוכל את דם הנפש? בתשובתך הבחן בין אוכל במזיד לאוכל בשגגה.
(2 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך